

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI MOOTTORIBENSIININ, DIESELÖLJYN JA ERÄIDEN MUIDEN NESTEMÄISTEN POLTTOAINIEN LAATUVAATIMUKSISTA**1 PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta.

Asetus kumoaisi voimassa olevan asetuksen raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta (413/2014). Asetus perustuisi voimassa olevan asetuksen tapaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2016/802 tiettyjen nestemäisten polttoainien rikkipitoisuuden vähentämisestä, jäljempänä *rikkidirektiivi*.

Ehdotettava asetusta vastaisi sisällöltään pääsääntöisesti voimassa olevaa asetusta. Raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuusvaatimuksissa ei tapahtuisi muutoksia. Merkittävimmät muutokset voimassa olevaan asetukseen verrattuna liittyisivät asetuksen valvontaa ja tietojen toimittamista viranomaisille koskevaan sääntelyyn. Raskaan ja kevyen polttoöljyn valmistajien ja maahantuojien sekä raskasta polttoöljyä käyttävien ympäristöluvanvaraisten toiminnanharjoittajien raportointivelvollisuudet poistettaisiin tarpeettomina. Jatkossa Suomen ympäristökeskus vastaisi polttoainenäytteitä koskevien tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle sekä toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä, jos asetuksen velvoitteita ei noudateta. Tullin roolia näytteenottosuunnitelman laatijana sekä näytteenotosta vastaavana tahona ja näytteiden analysoijana ei muutettaisi. Lisäksi päivitetäisiin muun muassa asetuksen viittaussääntelyä.

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain (527/2014) 216 §:n 2 momentin ja 218 §:n 1 momentin nojalla. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan marraskuussa 2022.

2 NYKYTILA JA MUUTOKSEN TARVE

Valtioneuvoston asetuksella raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta on pantu täytäntöön rikkidirektiivin raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuuksia koskeva sääntely.

Ehdotettavassa asetuksessa raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuutta koskevia valvontavelvoitteita ja viranomaisia koskevaa sääntelyä on katsottu tarpeelliseksi selkeyttää. Lisäksi on katsottu tarkoituksenmukaiseksi yhdenmukaistaa asetuksen valvontaa koskevat säännökset samaan aikaan uudistettavan valtioneuvoston asetuksen moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista (1206/2010, jäljempänä *liikennepolttoaineasetus*) valvontaa ja viranomaisia koskevien säännösten kanssa. Raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuutta koskevan asetuksen sekä liikennepolttoaineasetuksen mukaisista näytteenotoista sekä tietojen toimittamisesta komissiolle on sovittu vuonna 2002 tehdyllä ympäristöministeriön ja Tullin välisellä sopimuksella YM45/481/2002. Sopimus on ollut aikanaan tarpeen, jotta polttoainenäytteiden ottaminen on saatu järjestettyä asianmukaisesti Suomessa ja analysoidut tulokset on saatu toimitettua komissiolle. Sopimus ei kuitenkaan enää olisi tarpeen, sillä näytteenottoon käytettävät määrärahat on osoitettu jo

vuonna 2013 suoraan Tullin määrärahamomentille ja muista viranomaistehtävistä säädetään lainsäädännössä. Ainoastaan näytteenottotuloksia koskevien tietojen toimittamisesta EU-komissiolle olisi tarpeen lisätä säännökset tähän valtioneuvoston asetukseen, minkä lisäksi asetuksen perustelumuihostiassa täsmennettäisiin, että näytteenottosuunnitelman laatiminen kuuluu osaksi Tullin näytteenottotehtäviä. Tämän jälkeen ympäristöministeriön ja Tullin välinen sopimus voitaisiin todeta rauenneeksi.

3 EHDOTUKSEN SISÄLTÖ

Keskeiset ehdotukset

Ehdotettavalla asetuksella säädettäisiin raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuutta koskevista vaatimuksista ja niihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Asetus vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevaa asetusta. Merkittävimmät muutokset voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna liittyisivät viranomaistoimivaltuuksia ja tietojen toimittamista viranomaisille koskevaan sääntelyyn. Raskaan ja kevyen polttoöljyn valmistajien ja maahantuojien sekä raskasta polttoöljyä käyttävien ympäristöluvanvaraisten toiminnanharjoittajien raportointivelvollisuudet poistettaisiin tarpeettomina. Tullin roolia näytteenotosta vastaavana tahona ja näytteiden analysoijana ei muutettaisi. Jatkossa Suomen ympäristökeskus vastaisi polttoainenäytteitä koskevien tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle sekä asetuksen noudattamisen valvonnasta. Jatkossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ei olisi tehtäviä kevyen ja raskaan polttoöljyn rikkipitoisuutta koskevassa sääntelyssä.

Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Pykälä perustuisi rikkidirektiivin 1 artiklaan ja vastaisi asiasisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 1 §:ää. Voimassa olevan asetuksen viittaus liikennepolttoaineasetukseen päivitetäisiin ajantasaiseksi.

2 §. *Määritelmät.* Pykälä perustuisi rikkidirektiivin 2 artiklaan.

Ensimmäisen momentin 1 ja 2 kohdissa säädettäisiin kevyen polttoöljyn ja raskaan polttoöljyn määritelmistä viittaamalla laissa lakiin nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta (1472/1994) säädettyihin kevyen ja raskaan polttoöljyn määritelmiin. Kevyen ja raskaan polttoöljyn määritelmät muuttuisivat esitystavaltaan, mutta eivät asiasisällöllisesti verrattuna voimassa olevan asetuksen määritelmiin.

Nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n kevyen polttoöljyn määritelmä vastaa asiasisältönsä puolesta (sanamuoto poikkeaa) rikkidirektiivin 2 artiklan b kohdan kaasuöljyn määritelmää. Suomessa käytetään kaasuöljystä vakiintuneesti nimeä kevyt polttoöljy. Rikkidirektiivin mukaan kaasuöljyllä tarkoitetaan:

- i) CN-koodiin 2710 19 25, 2710 19 29, 2710 19 47, 2710 19 48, 2710 20 17 tai 2710 20 19 kuuluvaa raakaöljystä saatua nestemäistä polttoainetta, lukuun ottamatta meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, tai
- ii) raakaöljystä saatua nestemäistä polttoainetta, lukuun ottamatta meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, josta vähemmän kuin 65 tilavuusprosenttia, mukaan lukien hävikki, tislautuu 250 °C:ssa ja vähintään 85 tilavuusprosenttia, mukaan lukien hävikki, tislautuu 350 °C:ssa ASTM D86 –menetelmällä.

Rikkidirektiivin 2 artiklan b kohdan mukaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta 2 artiklan 2 kohdassa määritellyt dieselpolttoaineet sekä liikkuvissa työkoneissa ja maataloustraktoreissa käytettävät polttoaineet eivät kuulu rikkidirektiivin kaasuöljyn määritelmän piiriin. Edellä mainitut polttoaineet on voimassa olevaa asetusta vastaavalla tavalla rajattu pois ehdotettavan asetuksen soveltamisalasta sen 1 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan.

Nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n 18 kohdan raskaan polttoöljyn määritelmä vastaa asiasisältönsä puolesta (sanamuoto poikkeaa) rikkidirektiivin 2 artiklan a kohdan raskaan polttoöljyn määritelmää. Rikkidirektiivin mukaan raskaalla polttoöljyllä tarkoitetaan:

- i) CN-koodiin 2710 19 51–2710 19 68, 2710 20 31, 2710 20 35 tai 2710 20 39 kuuluvaa raakaöljystä saatua nestemäistä polttoainetta, lukuun ottamatta meriliikenteessä käytettävää polttoainetta, tai
- ii) raakaöljystä saatua nestemäistä polttoainetta, lukuun ottamatta jäljempänä b kohdassa määriteltyä kaasuöljyä ja lukuun ottamatta c, d, ja e kohdassa määriteltyä meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita, joka tislautuvuutensa perusteella luetaan polttoaineena käytettäväksi tarkoitettuihin raskaisiin öljyihin ja josta vähemmän kuin 65 tilavuusprosenttia, mukaan lukien hävikki, tislautuu 250 °C:ssa ASTM D86 -menetelmällä. Jos tislautuvuutta ei ole mahdollista määrittää ASTM D86 -menetelmällä, öljytuote luokitellaan niin ikään raskaisiin polttoöljyihin.

Komissio on 12.10.2021 antanut täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/1832 tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta. Täytäntöönpanoasetuksen mukaan ISO 3405 –menetelmä vastaa ASTM D86 –menetelmää. Tämä soveltuu myös Suomessa ehdotettavan asetuksen toimeenpanossa.

Ehdotettavassa asetuksessa ei olisi tarpeen enää säätää voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti markkinoille luovuttamisesta, sillä se koskee rikkidirektiivissä vain meriliikenteen polttoaineita, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan. Myöskään voimassa olevan asetuksen 2 §:n 2 momentti ei olisi jatkossa enää tarpeellinen, sillä raskaan polttoöljyn määritelmä sisältyisi kokonaisuudessaan 1 momentin 2 kohtaan.

3 §. *Raskaan polttoöljyn rikkipitoisuus.* Pykälä perustuisi rikkidirektiivin 3 artiklaan ja vastaisi voimassa olevan asetuksen 3 §:ää.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa muutettaisiin voimassa olevan asetuksen vanhentunut viittaus polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (96/2013) viittaukseksi voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta (936/2014). Viittaus valtioneuvoston asetuksen polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten ja kaasuturbiinien rikkidioksidi-, typenoksidi- ja hiukkaspäästöjen rajoittamisesta (1017/2002) soveltamisesta 31.12.2015 saakka poistettaisiin vanhentuneena. Toisen momentin 2 ja 3 kohtiin lisättäisiin tarkentava maininta kuivista kaasusta. Lisäys perustuu rikkidirek-

tiivin 3 artiklan 3 kohtaan. Toisen momentin 4 kohdassa muutettaisiin voimassa olevan asetuksen vanhentunut viittaus polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista annettuun valtioneuvoston asetukseen (750/2013) viittaukseksi voimassa olevaan valtioneuvoston asetukseen keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja –laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017).

Jos asetusta 936/2014 noudattavan suuren polttolaitoksen tai asetusta 1065/2017 noudattavan keskisuuren energiantuotantoyksikön ympäristöluvassa määrätään noudatettavaa asetusta tiukempia rikkidioksidin päästöraja-arvoja, katsottaisiin kyseisen laitoksen edelleen olevan pykälän 2 momentin 1 tai 4 kohdassa tarkoitettu laitos.

Jos raskasta polttoöljyä käyttävälle polttolaitokselle ei olisi esimerkiksi pienen polttoainetehon tai vähäisen vuotuisen käyttöajan vuoksi säädetty tai ympäristöluvassa määrätty rikkidioksidin päästöraja-arvoa, ei kyseinen polttolaitos olisi pykälän toisessa momentissa tarkoitettu polttolaitos. Tällöin polttolaitoksen tulisi noudattaa ensimmäisessä momentissa säädettyä raskaan polttoöljyn enimmäisrikkipitoisuutta.

4 §. *Kevyen polttoöljyn rikkipitoisuus.* Pykälä perustuisi rikkidirektiivin 4 artiklaan ja vastaisi asiasisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 4 §:ää.

5 §. *Poikkeuksen myöntäminen.* Pykälässä säädettäisiin poikkeuksen myöntämisestä asetuksen mukaisista vaatimuksista. Säännös perustuisi rikkidirektiivin 12 artiklaan ja vastaisi eräin muutoksin voimassa olevan asetuksen 5 §:ää. Voimassa olevaan asetukseen verrattuna pykälästä ja sen otsikosta jätettäisiin pois viittaus ympäristöministeriöön poikkeuksen myöntäjänä, sillä asiasta on jo säädetty ympäristönsuojelulain 218 §:n 1 momentissa. Lisäksi pykälässä viitattaisiin jatkossa voimassa olevaan ympäristönsuojelulakiin ja viittaukset EU-sääntelyyn jätettäisiin pois tarpeettomina.

6 §. *Määrittymenetelmät.* Pykälä perustuisi rikkidirektiivin 13 artiklan 3 kohtaan ja vastaisi asiasisällöllisesti voimassa olevan asetuksen 6 §:ää. Säännöksessä mainitun standardin EN ISO 14596 (2007) nimi päivitetäisiin ajan tasalle siten, että siitä poistettaisiin vanhentuneena Pr-merkintä. Standardeista tulisi käyttää niiden uusimpia versioita. Raskaan ja kevyen polttoöljyn enimmäisrikkipitoisuuden määrittämiseen voitaisiin käyttää myös muita CEN-standardeja, tai jos CEN-standardeja ei ole käytävissä, ISO-standardeja, kansallisia standardeja tai muita kansainvälisiä standardeja, joilla varmistetaan vastaavaa tieteellistä tasoa olevat tiedot kuin pykälässä mainittuja standardeja käyttämällä saavutettaisiin.

7 §. *Valvonta.* Pykälässä säädettäisiin asetuksen valvonnasta. Se perustuisi rikkidirektiivin 13 artiklan 1 kohtaan. Suhteessa voimassa olevan asetuksen sääntelyyn, ehdotettavassa pykälässä yhdistettäisiin voimassa olevan asetuksen 7 §:n ja 8 §:n säännökset, ja valvontasääntelyä tarkennettaisiin.

Pykälän 1 momentin mukaan jatkossa valtioneuvoston asetuksen mukaisena toimivaltaisena viranomaisena toimisi Suomen ympäristökeskus, joka valvoisi asetuksen noudattamista, sekä toimittaisi tarpeelliset tiedot tässä asetuksessa tarkoitetuista analysoiduista polttoainenäytteistä Euroopan komissiolle. Jatkossa Suomen ympäristökeskus vastaisi siitä, että rikkidirektiivin 14 artiklan 1 kohdan mukainen jäsenvaltioiden velvollisuus toimittaa komissiolle edellistä kalenterivuotta koskeva kertomus

vuosittain 30 päivään kesäkuuta mennessä toteutetaan. Lisäksi Suomen ympäristökeskus olisi toimivaltainen viranomaisena, mikäli havaitaan asetuksessa säädettyjen rikkipitoisuusrajojen ylityksiä.

Ehdotettavan pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin Tullin tehtävistä. Sen tehtävät säilyisivät ennallaan. Tullin tehtävänä olisi laatia näytteenottosuunnitelma tässä asetuksessa säädettyille raskaalle ja kevyelle polttoöljylle siten, että näytteenotto on riittävän edustavaa. Lisäksi Tullin tulisi järjestää näytteenotto ja ottaa edustava määrä näytteitä polttoaineiden varastoilta ja jakeluasemilta sekä analysoida näytteiden rikkipitoisuudet. Tulli toimittaisi tiedot tuloksista Suomen ympäristökeskukselle. Tulli ei toimisi enää jatkossa tämän asetuksen mukaisena valvontaviranomaisena, mutta näytteenotto- ja tarkkailutehtävissä Tullilla olisi rooli tämän asetuksen mukaisessa valvonnassa.

Rikkidirektiivin 13 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tarkastaakseen näytteiden perusteella, että käytettyjen polttoaineiden rikkipitoisuus on direktiivin vaatimusten mukainen. Tullin suorittaman näytteenoton voidaan katsoa olevan yksinään riittävä toimenpide täyttämään rikkidirektiivin 13 artiklan 1 kohdan vaatimukset. Tämän vuoksi pykälästä jätettäisiin pois voimassa olevan asetuksen 7 §:n vaatimukset kevyen ja raskaan polttoöljyn valmistajien ja maahantuojien velvollisuudesta raportoida ympäristöministeriölle markkinoille luovutettujen polttoöljyjen määrästä ja rikkipitoisuuksista, sekä ympäristöluvanvaraisten toiminnanharjoittajien velvollisuudesta raportoida elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle käytetyn raskaan polttoöljyn määrästä ja rikkipitoisuudesta. Edellä mainitut vaatimukset eivät perustu rikkidirektiivin sääntelyyn, eikä niiden katsota olevan enää tarkoituksenmukaisia asetuksen noudattamisen valvonnassa. Ympäristöluvanvaraisten toimintojen vuosiraportoinnista, mukaan lukien raportointi käytettyjen polttoaineiden määrästä ja laadusta, määrätään toimintojen ympäristöluvissa.

Pykälässä ei olisi myöskään tarpeen enää säätää voimassa olevan asetuksen 8 §:n mukaisesti vaatimuksesta näytteenoton aloittamisesta sinä päivänä, jona vastaava polttoaineen enimmäisrikkipitoisuutta koskeva raja-arvo tulee voimaan. Asetuksen enimmäisrikkipitoisuutta koskevat raja-arvot ovat jo voimassa.

8 §. *Voimaantulo*. Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan xx.xx.202x.

4 EHDOTUKSEN VAIKUTUKSET

Ehdotus ajantasaistaisi ja siten selkeyttäisi kansallista sääntelyä raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta. Ehdotus vähentäisi raskaan ja kevyen polttoöljyjen valmistajien ja maahantuojien hallinnollista taakkaa, kun asetuksessa ei olisi enää niille säädettyä vaatimusta toimittaa ympäristöministeriölle selvitystä edellisen kalenterivuoden aikana Suomessa markkinoille luovutettujen öljyjen määrästä ja rikkipitoisuuksista. Ehdotus selkeyttäisi ja osin keventäisi ympäristöluvanvaraisten toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa, kun asetuksessa ei olisi enää niille säädettyä vaatimusta ilmoittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille vuosittain käytetyn raskaan polttoöljyn määrää ja rikkipitoisuutta. Jatkossa toiminnanharjoittajat ilmoittaisivat raskaan polttoöljyn määrästä ja rikkipitoisuudesta pelkästään ympäristöluvassa määrätyllä tavalla. Ehdotus selkeyttäisi viranomaisten rooleja, kun ELY-keskusten tehtävät poistettaisiin ehdotettavasta asetuksista.

Asetuksen toimivaltaisen viranomaisen tehtävien osoittaminen Suomen ympäristökeskukselle olisi uusi tehtävä. Kokonaisuudessaan viranomaistehtävän arvioidaan olevan hyvin pienimuotoinen. Toimivaltaisen viranomaisen tehtäviin kuuluisi valvoa asetuksen noudattamista ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin, jos asetusta ei noudateta. Suomen ympäristökeskuksen tulisi ryhtyä toimenpiteisiin esimerkiksi silloin, jos Tullin suorittaman näytteenoton perusteella havaittaisiin raskaan tai kevyen polttoöljyn sallitun enimmäisrikkipitoisuuden ylittyneen. Tällaisten ylitysten arvioidaan kuitenkin olevan hyvin harvinaisia. Suomen ympäristökeskukselle säädettävän velvollisuuden toimittaa tietoja Euroopan komissiolle arvioidaan edellyttävän noin yhden henkilötyöpäivän työpanosta vuosittain. Tullin tehtävissä tai työmäärissä ei arvioida tapahtuvan muutoksia. Tulli vastaisi edelleen polttoaineiden näytteenottosuunnitelman laatimisesta sekä näytteenotosta ja näytteiden analysoinnista. Näytteenottosuunnitelman laatimisesta ei ole aiemmin säädetty. Tullille on osoitettu rahoitus näiden tehtävien hoitamiseen jo vuonna 2003. Suomen ympäristökeskuksen ja Tullin olisi jatkossa tehtävä yhteistyötä tämän asetuksen mukaisten tehtävien asianmukaisen hoitamisen varmistamiseksi

Ehdotuksella ei arvioida olevan ympäristövaikutuksia. Raskaan ja kevyen polttoöljyn sallituissa rikkipitoisuuksissa ei tapahdu muutoksia.

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia eikä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia.

5 EHDOTUKSEN VALMISTELU

Ehdotusta on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä.

Asetusehdotuksen lausuntokierros pidettiin xx.xx.2022 – xx.xx.2022, ja siitä annettiin xx lausuntoa. Lausuntojen mukaan...

6 ASETUKSEN VOIMAANTULO

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan marraskuussa 2022.